

סוף דבר ותחילת דבר אחר – בלימת הגלישה למציאות של מדינה אחת

ביהודה ושומרון מתהווה מציאות המסכנת את החזון הציוני של מדינה יהודית, דמוקרטית, בטוחה ומשגשגת. בפועל נוצרת מערכת חיים מעורבת ומפותלת בין יהודים לפלסטינים ולכך מצטרף מבוי מדיני סתום, ללא יכולת לפרוץ אותו, לדון באופציות להסדר מדיני המבוסס על חלוקה והפרדה ולממש את זו שתוסכם על הצדדים. עד כה הממשל האמריקאי, שבעיקרו אוהד את ישראל, מצפה ממנה להימנע מצעדים חד-צדדיים ובפרט מסיפוח והחלת הריבונות על שטחים ביהודה ושומרון, וכך בין היתר לשמר את היתכנות אופציית שתי המדינות לשני עמים. כך גם מדינות ערב המתונות, ובראשן ערב הסעודית, נכונות לשתף פעולה עם ישראל ואף להרחיב ולהעמיק את הנורמליזציה עימה – ובלבד שלא תסתום את הגולל לאפשרות של כינון מדינה פלסטינית בעתיד ולא תביך אותן על ידי נקיטת צעדי סיפוח גלויים.

לפיכך מדינת ישראל חייבת לשנות כיוון. עדיין לא מאוחר, וניתן לבלום את הגלישה למציאות של מדינה אחת. בלימת הגלישה תיתכן על ידי עצירתם של תהליכי הסיפוח, הבאים לידי ביטוי בהרחבת התנחלויות ובהשתלטות על כל גבעה פנויה ביהודה ושומרון. זו העת ליוזמה של חתירה להיפרדות מדינית, גיאוגרפית ודמוגרפית מהפלסטינים, לשם הבטחת רוב יהודי מוצק בישראל הדמוקרטית וסלילת דרך חדשה בזירת הסכסוך הישראלי-פלסטיני והישראלי-ערבי. זאת ללא פגיעה בביטחון ותוך התנהלות מעמדת כוח, שתבטיח כי מצבה הביטחוני של ישראל לא יורע גם אם התהליך ייתקל בקשיים או ישתבש. בהקשר זה, המגעים שתכליתם לקדם נורמליזציה בין ישראל לערב הסעודית מהווים הזדמנות לפריצת דרך מדינית בזירת הסכסוך הישראלי-פלסטיני.

שינוי כיוון ומגמה

במטרה לבחון כיצד ניתן לשמר את אופייה היהודי והדמוקרטי של ישראל בחן צוות המחקר במכון למחקרי ביטחון לאומי מניפת תרחישים אפשריים, ולצידם חלופות לישראל בזירת סכסוך הישראלי-פלסטיני.²⁸ מסקנת המחקר הייתה כי אומנם פתרון שתי מדינות לשני עמים הולך ומתרחק מהיתכנות יישומו, אך הוא עדיין חיוני ולא מאוחר לקדם מתווה של היפרדות, שסייע לבלום את הגלישה למציאות של מדינה אחת ויפתח מגוון של אופציות להסדרים מדיניים בעתיד.

²⁸ ידלון, ע', דקל, א' ולביא, ק' (2018). **מתווה אסטרטגי לזירה הישראלית-פלסטינית**, מזכר 179 (פרסום מיוחד). המכון למחקרי ביטחון לאומי. <https://tinyurl.com/48p5m8wt>

המתווה נשען על ארבעה אדנים:

- **חיזוק הרשות הפלסטינית (ולא הקרסתה) דרך יישום רפורמות לשיפור תפקודה**
ואחריותה להנחיל חוק וסדר בתחומה לפי חזון הנשיא מחמוד עבאס "רשות אחת, חוק אחד ונשק אחד", ולמנוע טרור מתחומה. נדרש ניהול שיח באופן רצוף עם נציגיה כדי להרחיב את מרחב ההסכמות במגוון רחב של סוגיות, וליישמן בשטח.
- **תחילת יישום צעדי היפרדות בשטח** שאינם פוגעים בביטחון ובהתיישבות הישראלית, להכללת רוב מוחלט של פלסטינים החיים ביהודה ושומרון תחת שליטת הרשות הפלסטינית, תוך שיפור מרקם החיים ורציפות שטחי הרשות. מהלך זה יוכיח את הנחישות הישראלית לעצב מציאות של שתי ישויות מדינתיות נפרדות ומובחנות.
- **השאת מפתחות הביטחון בידי צה"ל**, המשך חופש פעולה מבצעי של צה"ל בכל שטחי יהודה ושומרון, תוך שליטה מלאה על הפרימטר הביטחוני – הגבולות, הסדרי ביטחון עם הרשות הפלסטינית הנשענים על שיתוף פעולה עם מנגנוני הביטחון שלה, אך ישראל שומרת בידיה את הזכות לאכיפתם.
- **גיוס תמיכה וסיוע של מדינות ערב המתונות**, בעיקר ערב הסעודית, מדינות המפרץ, מצרים וירדן. מעורבותן נדרשת בדחיפת הרשות הפלסטינית ליישום רפורמות נדרשות לשם שיפור תפקודה, יציבותה ולשם הפיכתה לשחקנית חיובית, כך שתוכל בעתיד גם לשלוט ברצועת עזה. ככל שהרשות תגלה נכונות למלא תפקיד חיובי בתהליך ובמערכת היחסים, היא תשולב בהסדרים האזוריים ותקבל סיוע נרחב ממדינות ערב המתונות בבניית התשתיות לישות פלסטינית עצמאית ומתפקדת.

היפרדות מהפלסטינים אין משמעה התנתקות מיהודה ושומרון: ללא הסדר כולל לא יפנו יישובים ישראליים; השטח לא יפקר לפעילות טרור של יחידים וארגונים; ירושלים תישאר בריבונות ישראל, הגם שנדרש לחדש הבנות בדבר הסטטוס קוו בהר הבית; יישמר ויימשך חופש הפעולה המבצעי של צה"ל בכל השטח; ישראל תשלט במעטפת הביטחונית ובמעברים; מנגנוני הביטחון הפלסטיניים ישותפו באכיפת החוק, הסדר ומניעת טרור; מדינות ערב המתונות והקהילה הבינלאומית ישולבו בתמיכה בכלכלה הפלסטינית ובהענקת תמורות לישראל.

אם הרשות הפלסטינית תיישם את הרפורמות הנדרשות ותתנהל באופן חיובי ואפקטיבי על מנת להתרחק ממציאות של מדינה אחת, ניתן יהיה להתקדם לשלב של הכרה **בישות פלסטינית בריבונות מוגבלת**. ריבונות פלסטינית מוגבלת בגדה המערבית, קרי הסדר מדיני-טריטוריאלי, עשויה להיות עבור ישראל פתרון סביר מבחינה ביטחונית, שיפתח את הדלת לנורמליזציה ולכינון קואליציה אזורית עם מדינות ערב המתונות.

חיזוק ולא הקרסת הרשות הפלסטינית²⁹

חולשת הרשות הפלסטינית והספקות באשר להיותה כתובת שלטונית אחראית, יציבה ומתפקדת שאוחזת במונופול הכוח בחברה הפלסטינית, יצמצמו במידה משמעותית את הסיכוי להגיע להסדרים מדיניים וליישם אותם. נתמקד בתנאים הנדרשים מהרשות הפלסטינית כך שתוכל לקבל אחריות על המערכת הפלסטינית.

הקמת מדינה פלסטינית לא תתאפשר בתנאים הנוכחיים בשל משקעי ה-7 באוקטובר וגם בשל הפיצול העמוק בזירה הפלסטינית, במשחק סכום אפס בין חמאס לרשות הפלסטינית בהובלת פת"ח ובשל מציאות ביטחונית מורכבת, יכולת תפקוד נמוכה של הרשות הפלסטינית ודה-לגיטימציה בינלאומית לחמאס ולאפשרות הישארותו בשלטון ברצועת עזה או כחלק מהשלטון הפלסטיני העתידי, כל עוד לא התנער הארגון מעקרונותיו והתפרק מנשקו. מנגד, פרדיגמת שתי המדינות, כמו הרעיון להחזרת הרשות הפלסטינית לשליטה ברצועת עזה ואפילו טרם שפורקו כל מרכזי הכובד השלטוניים והצבאיים של חמאס, נותרה הפתרון האולטימטיבי בעיני מדינות ערב ואומות העולם. רעיון שתי המדינות והאמונה ביכולת

29 מיכאל, ק' (1 ביולי, 2024). **שיפור המציאות בשטחי הרשות הפלסטינית במסגרת ארכיטקטורה אזורית חדשה**. מבט על, גיליון 1875, המכון למחקרי ביטחון לאומי.

הרשות הפלסטינית להשיב לשליטתה האפקטיבית את רצועת עזה ולהקים את המדינה הפלסטינית הפכו למנטרה הפטורה מחובת הוכחה או מחיבור למציאות.

ממשלת ישראל הנוכחית בראשות בנימין נתניהו מסרבת כיום לדון ביום שאחרי שלטון חמאס ברצועת עזה ומתנגדת נחרצות לכל הסדר שיחזיר את הרשות הפלסטינית – "מקולקלת" כמו גם "מתוקנת" – לשליטה ברצועה. היא רואה ברשות הפלסטינית גורם מסוכן יותר מחמאס, בשל מעמדה הבינלאומי והלובי הרחב להקמת מדינה פלסטינית על בסיסה. המצוקה האסטרטגית באה לידי ביטוי בכך שאין חלופה זמינה לזו של החזרת השליטה של הרשות הפלסטינית לרצועת עזה לאחר מיטוט שלטון חמאס, אין גורם או קואליציה – אזורית או עולמית – שמתנדב לנהל את הרצועה, אלא אם במטרה לסייע לרשות הפלסטינית לשלוט שם. לאור התנגדות ממשלת ישראל להקמת מדינה פלסטינית בתנאים הקיימים, ובפרט אחרי 7 באוקטובר, והטענה שהקמת מדינה פלסטינית בעקבות המתקפה הרצחנית תהיה לא פחות מפרס לטרור, חיזוק חמאס ועידוד לכל ציר ההתנגדות – היא נתפסת כסרבנית שלום. ישראל אחרי 7 באוקטובר מוצאת עצמה מוקעת בזירה הבינלאומית ואף מואשמת ברצח עם, עקב ממדי ההרג וההרס שנגרמו ברצועת עזה בזמן המלחמה שהכריזה על חמאס.

גם התוכנית המצרית להפסקת המלחמה ברצועת עזה, התאוששות ושיקום הרצועה,³⁰ שקיבלה את תמיכת מדינות הליגה הערבית, מצביעה על הרשות הפלסטינית ככתובת הרלוונטית לשליטה ברצועת עזה במקום חמאס. יש גם הבנה במדינות ערב, כמו במערב, כי הרשות חייבת ליישם סדרה של רפורמות כדי שתהא ראויה למשימה. חמישה תנאים הכרחיים להפיכת הרשות לשחקנית רלוונטית, לא רק לשם קבלת השליטה ברצועת עזה אלא גם להיותה כתובת אחראית ושותפה למהלכי היפרדות ביהודה ושומרון:

א. התנאי הראשון הוא **מסוגלות** – הוכחת יכולת תפקודית ברמה מדינתית – מוסדות מדינתיים מתפקדים, יכולת אפקטיבית לאכיפת חוק וסדר ולהבטחת המונופול על הכוח ויכולת תפקוד כלכלית.

ב. התנאי השני הוא **יציבות** מבית, בהתאם לחזון מחמוד עבאס – "רשות אחת, חוק אחד ונשק אחד", אי-פגיעה ביציבות האזורית אלא תרומה ליציבות אזורית.

30 תוכנית השיקום, ההתחדשות והפיתוח של עזה, אשר אושרה במהלך הפסגה המיוחדת של הליגה הערבית בקהיר ב־4 במארס 2025.

ג. התנאי השלישי הוא **אחריות**, במובן היכולת להוביל את המערכת המדינתית תוך עמידה בהתחייבויות כלפי אזרחיה וכלפי שכנותיה, ועמידה בסטנדרטים בינלאומיים מחייבים.

ד. התנאי הרביעי הוא **אחריותיות** (accountability) – מחויבות לדין וחשבון על פעולות, מאבק אמת בקיצוניות ויצירת התנאים לעקירת היסודות הרדיקליים מן החברה, הפסקת חינוך לרדיקליזציה; הפסקת העברת כספים למשפחות הטרוריסטים ולאסירים ויצירת המנגנונים להטמעת ערכים של שלום, סובלנות וקבלת האחר.

ה. התנאי החמישי הוא הכרה בפתרון **שתי מדינות לאום** (Two Nation State), שמשמעותה הכרה במדינת ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי, הסכמה לפירוז המדינה הפלסטינית מיכולות צבא והתנגדות מוצהרת ומעשית לכל ואריאציה של טרור.

קיים תנאי נוסף בעקבות מתקפת ה-7 באוקטובר והוא התחייבות של הרשות הפלסטינית ומדינות ערב, שמספקות לה תמיכה וערבויות, כי חמאס לא ישולב בהנהגה ובממשלה פלסטינית, וכי הקמת מדינה פלסטינית תהיה רלוונטית בהמשך, אחרי הצגת יכולת בהתאם לתנאים. ככל שתקודם ההכרה במדינה פלסטינית בטרם מולאו התנאים יהיה זה נרטיב הניצחון של חמאס, פרס לטרור רצחני ועידודו.

ישראל נדרשת לשנות את כיוון הניווט משלילי לחיובי. במקום להציג רק את התנגדותה – “מה לא” – מומלץ לה “לשחק חיובי” ולהציג “מה כן” – מה נדרש בהסכמה רחבה מהרשות הפלסטינית כך שתהא שחקנית רלוונטית שתוכל לקדם מציאות המבוססת על יציבות ודו-קיום. המענה המתחייב הוא מערכת ליווי ותמיכה אזורית בינלאומית, שתחנך את הרשות הפלסטינית ותסייע לה לבנות את היכולות המתחייבות באופן שיאפשר לה לעמוד בחמשת התנאים. כל זה יוכל להתקיים אם תהיה הסכמה רחבה של ארצות הברית, של מדינות ערב המתונות וגם של הרשות הפלסטינית עצמה לכך שמפתחות הביטחון יופקדו בידי ישראל עד הוכחת היכולת של הרשות להבטיח יציבות וביטחון. המשמעות היא של ישראל תוקנה הזכות לחופש פעולה ביטחוני בכל המרחב הפלסטיני למניעת טרור, לפירוק תשתיות טרור ולאכיפת פירוז. מצב זה שמתקיים בשטחי A ו-B ביהודה ושומרון חייב לחול גם ברצועת עזה, לצד סיוע אזורי ובינלאומי נרחב בשיקום רצועת עזה, שיאפשר לרשות הפלסטינית להתמקד בהשבת השליטה האזרחית ברצועה ובבניית היכולות הנדרשות והבסיס הראוי לתפקד כישות עצמאית.

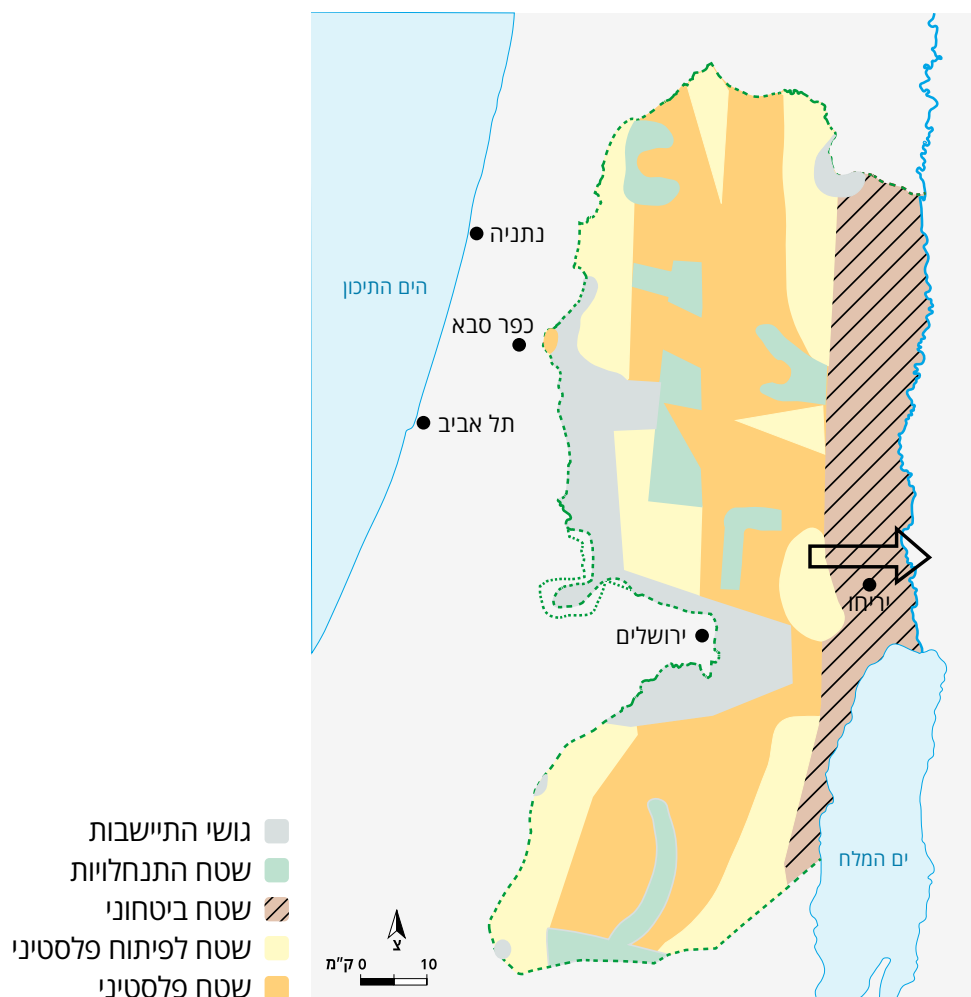
ההיבט הטריטוריאלי

מבחינה מעשית ממשלת ישראל הנוכחית מאיצה את סיפוח שטח C. היא מעמיקה את השליטה והאחיזה בשטח, אך נמנעת בשלב זה מהכרזה על ריבונות כדי לא לשאת באחריות מלאה לאוכלוסייה הפלסטינית וכדי להימנע מהשלכות שליליות צפויות של הצעד על מעמדה הבינלאומי של מדינת ישראל. סביר להניח שהקהילה הבינלאומית לא תכיר בריבונות ישראל ביהודה ושומרון, תאשים אותה בהנהגת משטר אפרטהייד ואף תטיל עליה סנקציות, שהרי פעולותיה של ממשלת ישראל באזור מעידות כי היא פועלת להעדרת האוכלוסייה היהודית-ישראלית על פני האוכלוסייה הפלסטינית. כמו כן ישראל פועלת לקביעת עובדות המיועדות להיות בלתי הפיכות בשטח, באמצעות בניית התנחלויות ועידוד ההתיישבות היהודית.

כדי לבלום את הגלישה למציאות של מדינה אחת על ישראל, בראש ובראשונה, **לשנות את גישתה כלפי שטח C – מהשתלטות חד-צדדית לסימונו כמרחב של הסכמות עם הרשות הפלסטינית**. מוצע להקצות עד 35 אחוזים משטח C לפיתוח תשתיות ופרויקטים כלכליים לעידוד הכלכלה הפלסטינית, ליצירת רציפות תחבורתית ולהעברת שטחים מיושבים בפלסטינים, שזלגו מגבולות אזורי A ו-B לאזור C, לשליטה פלסטינית (כ-350 אלף פלסטינים חיים ומתגוררים בשטח C).

שטח הריבונות הפלסטינית המוגבלת יכסה את אזורי A ו-B הקיימים, וניתן להרחיבו על ידי העברת שטחי C בשלבים (עד 35 אחוזים משטח C). בשלב הראשון, העברת עד שמונה אחוזים לרשות הפלסטינית כדי להרחיב את השליטה הפלסטינית על רוב מוחלט (מעל 99 אחוזים) של האוכלוסייה הפלסטינית המתגוררת ביהודה ושומרון. בהמשך, ככל שהתהליך יתקדם באורח חיובי, ניתן יהיה להעביר שטחים נוספים מבלי לפגוע בהתנחלויות. יסומנו שטחים המאפשרים רציפות תעבורה באזורים שבהם שולטת הרשות, הקמת אזורי תעשייה, הקצאת אדמות חקלאיות ומחצבות. תיחום ורציפות יאפשרו סימון גבול פיזי ומכשול ביטחוני בין השטח שבשליטת הישות הפלסטינית לשאר שטחי ישראל ולקיבוע נקודות מעבר עם בקרה על כניסה ויציאה של אנשים וסחורות.

ארגון מחדש של השטח

סמכויות – לרשות הפלסטינית יוקנו סמכויות בתחומים נרחבים ככל האפשר: ממשל ומוסדות שלטון; סמכות חקיקתית, ביצועית ושיפוטית אשר למכלול ההיבטים של החיים בשטח הפלסטיני; סמכויות בנושאים תשתיתיים; היבטי ביטחון פנים – מערכת אכיפה הכוללת משטרה, פקחים וכן ערכאות שיפוטיות. הממשל הפלסטיני יוכל להיבחר על ידי האוכלוסייה הפלסטינית המתגוררת בתחומו.

הסבירות שהרשות הפלסטינית תסכים לריבונות מוגבלת כפתרון קבוע של הסכסוך, תוך ויתור על ריבונות מלאה, נמוכה ביותר, ולכן יידרש לשכנע את ראשיה ואת מדינות ערב כי מדובר בתקופת מעבר, תוך שיפור מרקם החיים של הפלסטינים.

רצועת עזה תיחשב לשטח נפרד, וימשול בה מנהל טכנוקרטים מחובר לרשות הפלסטינית ובגיבוי בין-ערבי. מצב זה יאפשר לקבוע עבור הרצועה הסדרים שונים מאלה שביהודה ושומרון. בהמשך הדרך, בכפוף ליישום רפורמות על ידי הרשות הפלסטינית ולהוכחת משילות על ידה בגדה המערבית, רצועת עזה תוכל להיות מחוז במסגרת הישות הפלסטינית. ככל שהרשות הפלסטינית תשתף פעולה ותתפקד באחריות ובאפקטיביות, תוך מניעת טרור, הפסקת הסתה, חינוך לסובלנות ודה־רדיקליזציה, ניתן יהיה בתמורה להרחיב את סמכויותיה ולסייע בשיפור מצבה הכלכלי. לשם כך נכון לקדם פרויקטים כלכליים ותשתיתיים שיחזקו את הדימוי של הרשות כישות מדינית מתפקדת, ובד בבד לקדם היפרדות תשתיתית. בין הפרויקטים העשויים לקדם יעד זה:

- שילוב הרשות הפלסטינית במעבר אלנבי, שהוא שער הכניסה והיציאה בין ירדן לשטחים הפלסטיניים.
- הקמת נמל תעופה בבקעת הורקניה לנוסעים פלסטינים, ישראלים ועולי רגל, שיעודד השקעות נוספות באזור. הקמת מסופים יבשתיים בתרקומייה ובאזור שער אפרים, לבדיקת סחורות ליצוא וליבוא לרשות הפלסטינית.
- חשמל – חיבור לאספקת גז מישראל, ובמקביל הקמת תחנות כוח פלסטיניות כדי לספק את פערי צריכת החשמל. הפקת הגז מהים התיכון – Gaza Marine עבור הרשות הפלסטינית. נוסף על כך הקמת מתקנים להפקת אנרגיה ירוקה משמש ומרוח (שדות סולאריים במדבר יהודה) עם חיבור לרשת החלוקה, במטרה להפחית תלות פלסטינית אנרגטית בישראל.
- מים – חידוש פעילות ועדת המים המשותפת. הקצאת שטח בחוף הים התיכון במימון סעודי או בינלאומי להקמת תחנת התפלה עבור הפלסטינים; הקמת מתקנים לטיהור שפכים פלסטיניים ביהודה ושומרון וכן צנרת מתאימה, לשימוש חוזר במים לטובת חקלאות.
- פיתוח בקעת הירדן כמרחב כלכלי משותף לישראל, לרשות הפלסטינית ולירדן, וחיבור למדינות ערביות נוספות. שיתוף מדינות מהמפרץ יאפשר קידום פרויקטים גדולים וחוצי גבולות (דוגמת שדרת תשתיות מהמפרץ הערבי לים התיכון – IMEC). חיבור הרשות

לארכיטקטורה אזורית רב־צדדית (מים תמורת אנרגיה בין ישראל, ירדן ואיחוד האמירויות; פרויקטים משותפים בתחומי טכנולוגיה, תיירות, תעסוקה ותחבורה).

מערכת התשתיות ביהודה ושומרון, המשותפת לישראלים ולפלסטינים, גורמת לחיכוך מוגבר בין האוכלוסיות על בסיס יום־יומי. בה בעת, היעדר תשתיות נאותות בצד הפלסטיני וגידול האוכלוסייה הפלסטינית מביאים לדרישות צריכה גבוהות, ללא מענה הולם. עובדה זו מציבה את האוכלוסייה הפלסטינית בפניגור תשתיתי מהותי וגורמת תסיסה ציבורית. שיפור תשתיות פלסטיניות והפרדה בין התשתיות הישראליות והפלסטיניות ייצרו מקומות תעסוקה נוספים עבור פלסטינים, יתרמו לצמיחת הכלכלה הפלסטינית וכן יסייעו בהכשרת התנאים בשטח להיפרדות.

המענה הביטחוני הישראלי

אתגרי הביטחון:

- **התגברות פעולות הטרור:** מאז הסכמי אוסלו, וביתר שאת מאז האינתיפאדה השנייה, ניכרת עלייה משמעותית בפעולות הטרור, שהפכו למתוחכמות יותר וכללו לא רק פיגועי התאבדות אלא גם ירי רקטות, מטעני חבלה ופעולות טרור מתואמות היטב.
 - **חולשת הרשות הפלסטינית:** חוסר יכולתה של הרשות הפלסטינית להתמודד עם טרור פנימי, ובמקרים מסוימים אף תמיכתה הסמויה בו, מקשים על המאמצים הישראליים לסיכול פעולות טרור ולשימור היציבות באזור.
 - **צמצום נוכחות ביטחונית ישראלית:** החלטות מדיניות להסגת כוחות או צמצום הנוכחות הצבאית עשויות להוביל לפערי שליטה משמעותיים, שיאפשרו לארגוני הטרור להתעצם ולפעול באופן חופשי יותר.
 - **שימוש גובר בטכנולוגיה לצורכי טרור:** ארגוני הטרור מנצלים את הרשתות החברתיות לצורכי גיוס, תעמולה ותכנון פיגועים, מה שמוסיף מורכבות להתמודדות הביטחונית.
- המענה הביטחוני לטרור במציאות של היפרדות הוא המשך המערכה המתמשכת לסיכול טרור ולפירוק תשתיות הטרור, והוא כולל:**
- **מבצעי עומק** כמו חומת מגן ודרך נחושה, לפירוק תשתיות טרור.
 - **סיכולים ממוקדים** של מפקדים ופעילי טרור, כחלק מאסטרטגיית מניעה והרתעה.

- **חיזוק אמצעי המיגון**, השלמת המכשול הביטחוני ותחזוקתו.
- **שדרוג מערכות המודיעין וההתרעה**; מבצעי מעצרים נרחבים, פשיטות על מוקדי טרור, וכן פעולות צבאיות נקודתיות בערים ובמחנות פליטים כדי להפעיל לחץ מתמשך על ארגוני הטרור.

ההתמודדות עם הטרור מחייבת שילוב של פעולות צבאיות תקיפות לצד אמצעים מדיניים וכלכליים שימנעו את התפתחות התשתיות הטרוריסטיות, תוך שמירה על הרתעה ויכולת תגובה מהירה לכל איום ביטחוני.

- **קיימת עדיפות לשליטה ביטחונית מנגד, תוך שמירת חופש הפעולה המבצעי בעומק השטח הפלסטיני**. זאת במקום נוכחות קבועה בערים ובכפרים פלסטיניים.

עקרונות הביטחון: לשמר אחריות ביטחונית כוללת לצה"ל – אך להפעילה רק כשנדרש, לא כשליטה ונוכחות קבועה בשטח; לחזק את מנגנוני הביטחון של הרשות הפלסטינית כך שישיוג את המונופול על הכוח בשטחם, יוכלו לנהל ביטחון פנים, חוק וסדר, מניעת טרור ופירוק תשתיות טרור בתיאום עם ישראל; לקיים שיתוף פעולה ביטחוני עם מנגנוני הביטחון הפלסטיניים, על פי הנוסחה "ככל שהם יעשו יותר כך יוכל צה"ל להפחית את פעילותו בשטח שבשליטת הרשות הפלסטינית".

שיתוף הפעולה הביטחוני עם מנגנוני הביטחון הפלסטיניים מאפשר מניעת פיגועים והתארגנויות לטרור באמצעות מידע מודיעיני מהצד הפלסטיני; יכולתם של המנגנונים לבצע מעצרים של חשודים העוסקים בטרור; תיאום בעת פעילות של צה"ל בשטח הפלסטיני. שיתוף הפעולה מאפשר לצה"ל להחזיק נוכחות צבאית מצומצמת יחסית ביהודה ושומרון ולהפנות משאבים לזירות אחרות; למנוע מציאות שתאלץ את ישראל להחיל ריבונות קבועה על אוכלוסייה עוינת. שליטה ונוכחות קבועה בשטח הפלסטיני יחייבו השתלטות על ערי וכפרי הרשות הפלסטינית בהיקף של מבצע חומת מגן ואף מעבר לכך – כ־30 אלף חיילי מילואים לפרק זמן של חודשים רבים, עלות משאבים עצומה וערעור שיתוף הפעולה האזורי, בעיקר עם מצרים וירדן.

יידרשו התאמות לתפיסה המבצעית הנוכחית תוך התבססות על:

- **מעקב מודיעיני מקיף ורב־תחומי** על מנת לסכל התארגנויות ופעולות טרור וכן השתלטות חמאס וגורמים קיצוניים אחרים על הישות הפלסטינית.
- **שליטה ביטחונית רציפה** – חופש פעולה מבצעי לצה"ל בכל המרחב שממערב לירדן, כדי לסכל צמיחת תשתיות טרור ואיומים, לנטרל התפרצויות לאומיות, לצמצם פשיעה.

לישראל תהיה הזכות לאכוף את ההסדרים הביטחוניים ובראשם פירוז המרחב הפלסטיני מיכולות צבאיות.

• **פיקוח וסיכול הברחות נשק** – באמצעות שליטה ישראלית במעטפת ובמעברים.

